

368R1017

23.7.68

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLINEN LEHTI

N:o L 175/1

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 1017/68,

annettu 19 päivänä heinäkuuta 1968,

kilpailusääntöjen soveltamisesta rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamis-

sopimuksen ja erityisesti sen 75 ja 87 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon⁽¹⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lau-

sunnon⁽²⁾,
sekä katsoo, että liikenteen jättämisestä asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle annetussa neuvoston asetuksessa N:o 141⁽³⁾ säädetään, että asetusta N:o 17⁽⁴⁾ ei sovelleta sellaisiin liikenteen alan sopimuksiin, päätöksiin eikä yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden vaikutuksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen määrääminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta taikka kuljetusmarkkinoiden jakaminen, eikä perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettuun määräävään markkina-asemaan kuljetusmarkkinoilla,

asetuksessa N:o 1002/67/ETY⁽⁵⁾ säädetään, että mainittu poikkeus ei koske rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä 30 päivän kesäkuuta 1968 jälkeen,

kilpailusääntöjen antaminen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikennettä varten on osa yhteistä liikennepolitiikkaa ja yleistä talouspolitiikkaa,

näiden osa-alueiden kilpailusäännöistä päätettäessä on otettava huomioon liikenteen erityispiirteet,

liikennettä koskevat kilpailusäännöt poikkeavat yleisistä kilpailusäännöistä, ja sen vuoksi yrityksillä on oltava mahdollisuus varmistua siitä, mitä sääntöjä kuhunkin yksittäistapaukseen sovelletaan,

on suotavaa, että toteutettaessa liikennettä koskeva kilpailusääntöjärjestelmä kilpailusääntöjä sovelletaan yhtäläisesti kuljetuskaluston yhteisrahoitukseen ja -hankintaan tiettyjen yritysryhmittymien yhteisesti järjestämiä palveluja varten sekä kuljetuksiin liittyvien palvelujen tarjoajien tiettyihin rautatie-, maantie- tai sisävesiliikenteeseen liittyviin toimiin,

näissä kolmessa liikennemuodossa on, jotta estetään jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvat vaikutukset ja kilpailun vääristyminen yhteismarkkinoilla, periaatteessa kiellettävä ennen kaikkea sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset ja yritysten väliset yhdenmukaistetut menettelytavat sekä sellainen määräävän markkina-aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla, joilla voisi olla tällaisia vaikutuksia,

sellaiset liikenteen alan sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena ovat ainoastaan tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö, voidaan vapauttaa kilpailunrajoituksesta, koska ne osaltaan parantavat tuottavuutta; tämän asetuksen soveltamisesta saatujen kokemusten perusteella neuvosto voi komission ehdotuksesta muuttaa tällaisten sopimusten luetteloa,

alan toisinaan liian hajanaisen rakenteen parantamiseksi kilpailunrajoituksesta pitäisi maantie- ja sisävesiliikenteessä vapauttaa myös ne sopimukset, päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joilla näille kahdelle kuljetusalalle muodostetaan ja niillä toimii sellaisia yritysryhmittymiä, joiden tarkoituksena on liikenteen harjoittaminen mukaan lukien kuljetuskaluston yhteisrahoitus ja -hankinta yhteisesti järjestettyjä palveluja varten; tällainen yleinen vapautus voidaan myöntää vain, jos ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky ei ole vahvistettua enimmäismäärää suurempi ja jos ryhmittymään kuuluvien yksittäisten yritysten kuljetuskyky ei ylitä rajoja, jotka määrätään niin, että millään yksittäisellä yrityksellä ei voi olla määräävää markkina-asemaa ryhmittymässä; komissiolla on kuitenkin oltava toimivalta puuttua asiaan, jos tällaisilla sopimuksilla jossakin erityisessä tapauksessa olisi niiden edellytysten kannalta soveltumattomia vaikutuksia, joiden täytyessä kilpailua rajoittava sopimus voidaan katsoa lailliseksi, ja jos niissä olisi kyse vapautuksen väärinkäytöstä; se, että ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky on vahvistettua enimmäismäärää suurempi tai että ryhmittymä ei voi

⁽¹⁾ EYVL N:o 205, 11.12.1964, s. 3505/64

⁽²⁾ EYVL N:o 103, 12.6.1965, s. 1792/65

⁽³⁾ EYVL N:o 124, 28.11.1962, s. 2751/62

⁽⁴⁾ EYVL N:o 13, 21.2.1962, s. 204/62

⁽⁵⁾ EYVL N:o 306, 16.12.1967, s. 1

vaatia vapautusta siihen kuuluvien yksittäisten yritysten kuljetuskyvyn vuoksi, ei kuitenkaan sellaisenaan estä ryhmittymää perustumasta lailliseen sopimukseen, päärökseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan, jos se täyttää sille tässä asetuksessa säädetty edellytykset,

jos sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa osaltaan parantaa kuljetuspalveluja tai edistää kuljetus-tarpeiden tyydyttämistä jatkuvasti ja pysyvästi markki-noilla, joilla tarjonta ja kysyntä saattavat ajoittain vaihdella huomattavasti, tai jos se on omiaan lisäämään yritysten tuottavuutta tai edistämään teknistä tai talou-dellista kehitystä, on oltava mahdollista julistaa, että kielto ei koske sitä, jos sopimuksessa, päätöksessä tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa otetaan asianmu-kaisesti huomioon kuljetuspalvelujen käyttäjien tarpeet, jos sillä ei aseteta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja jos tällaisille yrityksille ei anneta mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseessä olevien mark-kinoiden merkittävältä osalta, ottaen huomioon niiden ja vaihtoehtoisten liikennemuotojen välisen kilpailun,

kunnes neuvosto yhteisen liikennepolitiikan mukaisesti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vakaiden kuljetus-markkinoiden varmistamiseksi, kuljetusmarkkinoilla on, jos neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan, suotavaa sallia sopimukset, jotka ovat tarpeen kuljetus-markkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentä-miseksi,

on toivottavaa, että jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä tämän asetuksen kannalta soveltumattomia toimenpitei-tä, jotka koskevat julkisia yrityksiä tai jäsenvaltiolta erityis- tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä; lisäksi on suotavaa, että tämän asetuksen säännökset koskevat yrityksiä, jotka hoitavat yleisesti taloudelle tärkeitä palveluja, jos säännösten soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottu-ja erityistehtäviä ja jos ne eivät vaikuta kaupan kehityk-seen siinä määrin, että se olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa; komissiolla on oltava toimivalta valvoa, että näitä periaatteita noudatetaan, ja antaa tässä tarkoituksessa jäsenvaltioille osoitettuja tarvittavia di-rektiivejä ja tehdä niille osoitettuja tarvittavia päätöksiä,

tämän asetuksen yksityiskohtaisesta täytäntöönpanosta annettavien säännösten on oltava sellaisia, että niillä ei ainoastaan turvata tehokasta valvontaa samalla kun niillä yksinkertaistetaan hallintoa mahdollisimman pal-jon, vaan että niillä myös täytetään yritysten tarpeet oikeusvarmuuden kannalta,

ensisijaisesti yritysten tehtävänä on arvioida, onko niiden sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen pääasiallisena seurauksena kilpailun rajoittuminen vai kilpailun rajoittumiseen oikeuttavat taloudelliset edut, ja sen mukaisesti omalla vastuullaan päättää tällaisten sopimusten, päätösten tai yhdenmu-kaistettujen menettelytapojen laittomuudesta tai lailli-suudesta,

yritysten olisi sen vuoksi sallittava tehdä ja noudattaa sopimuksia niistä ilmoittamatta; tämän vuoksi on ole-massa vaara, että sopimukset julistetaan taannehtivasti mitättömiksi, jos ne tutkitaan valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta, mutta tämä ei estä niiden julistamista laillisiksi niillä tavoin myöhemmin tutkittaessa,

yritykset saattavat joissakin tapauksissa haluta apua toimivaltaisilta viranomaisilta varmistaakseen, että nii-den sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menet-telytavat ovat sovellettavien sääntöjen mukaisia; tätä varten olisi oltava menettely, jossa yritykset voivat tehdä komissiolle hakemuksia ja jossa hakemuksen tiivistelmä julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, jotta ulkopuoliset henkilöt, joita asia koskee, voivat esittää kyseistä sopimusta koskevat huomatuksensa; jollei jäsenvaltio taikka ulkopuolinen henkilö, jota asia koskee, tee valitusta asiassa eikä komissio määräajassa ilmoita hakijoille, että kyseisen sopimuksen laillisuudesta on vakavia epäilyjä, sopimusta olisi pidettävä kiellosta vapautettuna jo kuluneena aikana ja kolmen vuoden ajan sen jälkeen,

ottaen huomioon niiden sopimusten poikkeuksellisen luonteen, joita tarvitaan kuljetusmarkkinoiden raken-teesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi, yritykset, jotka haluavat saada luvan tällaiseen sopimukseen, olisi velvoitettava ilmoittamaan sopimuksesta komissiolle heti, kun neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan; komission luvan olisi tultava voimaan vasta sen myöntä-mispäivänä; luvan voimassaoloaika saisi olla enintään kolme vuotta siitä, kun neuvosto on todennut kriisitilan vallitsevan; päätöksen uudistamisen edellytyksenä olisi oltava, että neuvosto uudelleen toteaa kriisitilan vallitse-van; joka tapauksessa luvan voimassaoloajan tulisi päättyä viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun neuvosto on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen niiden kuljetusmarkkinoiden vakauden, joita sopimus koskee,

sen varmistamiseksi, että liikennettä koskevia kilpailu-sääntöjä sovelletaan yhdenmukaisesti yhteismarkkinoil-la, on annettava säännökset, joiden nojalla komissio voi läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa toteuttaa näiden kilpailusääntöjen soveltamisen edellyttämät toimenpi-teet,

tätä tarkoitusta varten komissio tarvitsee jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistoimintaa ja sillä on oltava koko yhteismarkkinoilla toimivalta pyytää tietoja ja suorittaa tutkimuksia, jotka ovat tarpeen kaikkien tämän asetuksen mukaan kiellettyjen sopimus-ten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen tai tämän asetuksen mukaan kielletyn määräävän mark-kina-aseman väärinkäytön selville saamiseksi,

jos jäsenvaltio tätä asetusta yksittäistapaukseen sovel-lettaessa katsoo, että asiaan liittyy yhteistä liikennepoli-tiikkaa koskeva periaatteellinen kysymys, neuvoston

olisi voitava selvittää tällainen kysymys; kaikki yleiset kysymykset, jotka koskevat kilpailupolitiikan toteuttamista liikenteen alalla, olisi voitava saattaa neuvoston käsiteltäväksi; on säädettävä menettelystä, jossa varmistetaan, että komissio päättää asetuksen soveltamisesta yksittäistapauksiin vasta neuvoston selvitettyä periaatteelliset kysymykset ja neuvoston käsittelyssä muotoutuneiden toimintapolitiikan suuntaviivojen mukaisesti,

voidakseen tehtävänsä mukaisesti valvoa tämän asetuksen säännösten noudattamista komissiolla on oltava toimivalta antaa yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia ja niille osoitettuja päätöksiä, joiden tarkoituksena on lopettaa tämän asetuksen mukaan kiellettyjä sopimuksia, päätöksiä ja menettelytapoja koskevien säännösten rikkominen,

tässä asetuksessa säädettyjen kieltojen noudattamisen sekä yritysten ja yritysten yhteenliittymien tämän asetuksen mukaisten velvoitteiden täyttämisen tehosteeksi on voitava määrätä sakkoja ja uhkasakkoja,

yrityksillä, joita asia koskee, on oltava oikeus siihen, että komissio kuulee niitä; muilla, joiden etua päätös saattaa koskea, on oltava tilaisuus esittää huomautuksensa etukäteen, ja tehtyjen päätösten laajasta julkisuudesta on huolehdittava,

on suotavaa antaa yhteisön tuomioistuimelle 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta sellaisten päätösten osalta, joilla komissio määrää sakon tai uhkasakon,

niiden sopimusten, päätösten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen osalta, jotka ovat olemassa, kun tämä asetus julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, on tarkoituksenmukaista lykätä tässä asetuksessa säädetyin kiellon voimaantuloa kuusi kuukautta, jotta yritysten olisi helpompi sopeuttaa toimintansa asetuksen säännösten mukaiseksi,

sen jälkeen, kun on keskusteltu niiden kolmansien maiden kanssa, jotka ovat allekirjoittaneet Reinin vesiliikenteestä tehdyn tarkistetun yleissopimuksen, ja aiheellisessa määräajassa näiden keskustelujen päättymisen jälkeen tätä asetusta olisi tarpeellisella tavalla kokonaisuudessaan muutettava Reinin vesiliikenteestä tehdystä tarkistetusta yleissopimuksesta johtuvien velvoitteiden mukaisesti, ja

tätä asetusta olisi tarpeellisella tavalla muutettava kolmen vuoden kuluessa saatujen kokemusten perusteella; erityisesti on suotavaa arvioida, olisiko tuona aikana tapahtuneen yhteisen liikennepolitiikan kehityksen mukaisesti tämä asetus ulotettava koskemaan sellaisia sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja sekä sellaista määräävän markkinaaseman väärinkäyttöä, jotka eivät vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan,

ON ANTANUT TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Perussäännös

Tätä asetusta sovelletaan rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä yhtäältä kaikkiin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kuljetusmaksujen ja -ehtojen vahvistaminen, kuljetuspalvelujen tarjonnan rajoittaminen tai valvonta, kuljetusmarkkinoiden jakaminen, teknisten parannusten tai teknisen yhteistyön toteuttaminen taikka kuljetuskaluston tai -tarvikkeiden yhteisrahoitus tai -hankinta, jos nämä toimet välittömästi liittyvät kuljetuspalvelujen tarjoamiseen ja ovat tarpeen 4 artiklassa tarkoitettuna maantie- tai sisävesiliikenteen yritysyhmittymän yhteisesti järjestämien palvelujen kannalta, ja toisaalta määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön kuljetusmarkkinoilla. Säännöksiä sovelletaan myös kuljetuksiin liittyvien palvelujen tarjoajien toimiin, joilla on jokin edellä mainittu tarkoitus tai seuraus.

2 artikla

Kilpailunrajoituskielto

Jollei 3–6 artiklasta muuta johdu, yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat ilman, että siitä täytyy etukäteen tehdä päätöstä, sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu yhteismarkkinoilla estyy, rajoittuu tai vääristyy, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan kuljetusmaksuja ja -ehtoja tai muita kauppaehtoja;
- joilla rajoitetaan tai valvotaan kuljetusten tarjontaa, markkinoita, teknistä kehitystä tai investointeja;
- joilla jaetaan kuljetusmarkkinoita;
- joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettamalla tavalla;
- joiden mukaan sopimuksen tekemisen edellytykseksi asetetaan se, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppattavan mukaan ei ole yhteyttä kuljetuspalvelujen tarjoamiseen.

3 artikla

Teknisiä sopimuksia koskeva poikkeus

- Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kielto ei koske sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelyta-

poja, joiden tarkoituksena tai seurauksena ovat tekniset parannukset tai tekninen yhteistyö:

- a) standardoimalla laitteita, kuljetustarvikkeita, kulkuneuvoja tai kiinteitä laitteita;
- b) vaihtamalla tai käyttämällä yhdessä henkilöstöä, laitteita, kulkuneuvoja tai kiinteitä laitteita kuljetusta varten;
- c) järjestämällä ja toteuttamalla peräkkäisiä, toisiaan täydentäviä, korvaavia tai yhdistettyjä kuljetuksia sekä vahvistamalla tai noudattamalla niissä käytettäviä maksuja ja – ehtoja mukaan luettuina erityiset kilpailukykyiset hinnat;
- d) käyttämällä toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisimpia reittejä yhdellä kuljetusmuodolla tapahtuviin kuljetuksiin;
- e) sovittamalla yhteen jatkoyhteyksien kuljetusaikatauluja;
- f) yhdistämällä yksittäisiä lähetyksiä;
- g) vahvistamalla yhdenmukaisia sääntöjä maksutaulukoiden rakenteesta ja niiden käyttämistä koskevista ehdoista, jos näillä säännöillä ei vahvisteta kuljetusmaksuja eikä -ehtoja.

2. Komissio tekee tarvittaessa neuvostolle ehdotuksia 1 kohdassa olevan luettelon laajentamisesta tai supistamisesta.

4 artikla

Pienten ja keskiuurten yritysten ryhmiä koskeva poikkeus

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kieltä ei koske mainitussa artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jos niiden tarkoituksena on

- maantie- tai sisävesiliikenteen yritysryhmittymien perustaminen ja toiminta liikenteen harjoittamista varten,
- kuljetuskaluston tai -tarvikkeiden yhteisrahoitus tai -hankinta ja nämä toimet liittyvät välittömästi kuljetuspalvelujen tarjoamiseen ja ovat tarpeen edellä mainittujen ryhmittymien yhteisten toimien kannalta

ja jos minkään ryhmittymän kokonaiskuljetuskyky ei ole suurempi kuin

- 10 000 tonnia maantiekuljetuksissa,
- 500 000 tonnia sisävesikuljetuksissa.

Minkään ryhmittymään kuuluvan yksittäisen yrityksen kuljetuskyky ei saa olla suurempi kuin 1 000 tonnia maantiekuljetuksissa eikä suurempi kuin 50 000 tonnia sisävesikuljetuksissa.

2. Jos jollakin 1 kohdassa tarkoitettulla sopimuksella, päätöksellä tai yhdenmukaistetulla menettelytavalla tietyssä tapauksessa on sellaisia 5 artiklan vaatimusten kanssa ristiriitaisia vaikutuksia, jotka merkitsevät 2 artiklassa tarkoitettua kiellosta tehdyn poikkeuksen väärinkäyttöä, yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä voidaan vaatia lopettamaan kyseiset vaikutukset.

5 artikla

Kiellon soveltamatta jättäminen

Taannehtivin vaikutuksin voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitettu kieltä ei koske:

- yritysten välistä sopimusta tai yritysten välisten sopimusten ryhmää,
- yritysten yhteenliittymän päätöstä tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmää taikka,
- yhdenmukaistettua menettelytapaa tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmää,

joka osaltaan:

- parantaa kuljetuspalvelujen laatua,
- edistää kuljetustarpeiden tyydyttämistä jatkuvasti ja pysyvästi markkinoilla, joilla tarjonta ja kysyntä vaihtelevat ajoittain huomattavasti,
- lisää yritysten tuottavuutta taikka
- edistää teknistä tai taloudellista kehitystä

ja samalla ottaa kohtuullisesti huomioon kuljetuspalvelujen käyttäjien tarpeet:

- a) asettamatta asianomaisille kuljetusyrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja
- b) antamalla näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseisten kuljetusmarkkinoiden merkittävä osalta.

6 artikla

Sopimukset kuljetusmarkkinoiden rakenteesta johtuvien häiriöiden vähentämiseksi

1. Kunnes neuvosto yhteisen liikennepolitiikan mukaisesti toteuttaa tarvittavat toimenpiteet vakaiden kuljetusmarkkinoiden varmistamiseksi, voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitettu kieltä ei koske sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa, joka on omiaan vähentämään häiriöitä kyseisillä markkinoilla.

2. Päätöstä, jolla 2 artiklassa tarkoitettua kiellosta poiketaan 14 artiklan mukaisesti, ei saa tehdä, ellei neuvosto määränemmistöllä tai, jos jokin jäsenvaltio

katsoo, että perustamissopimuksen 75 artiklan 3 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät, yksimielisesti ole komission kertomuksen perusteella todennut, että kuljetusmarkkinoilla tai niiden osalla vallitsee kriisitila.

3. Vain seuraavin edellytyksin, rajoittamatta 2 kohdan säännösten soveltamista, voidaan julistaa, että 2 artiklassa tarkoitettusta kiellostä poiketaan:

- a) kyseinen sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa ei aseta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä häiriöiden vähentämiseksi; ja
- b) se ei anna näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua kyseisten kuljetusmarkkinoiden merkittävältä osalta.

7 artikla

Sopimusten ja päätösten mitättömyys

Edellä olevien säännösten mukaan kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

8 artikla

Määrävän markkina-aseman väärinkäytön kieltö

Yhteismarkkinoille soveltumatonta ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määrävän aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla tai niiden merkittäväällä osalla, jos se voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) kohtuuttomien kuljetusmaksujen tai -ehtojen suora tai välillinen määrääminen;
- b) kuljetuspalvelujen, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi;
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla;
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä kuljetuspalvelujen tarjoamiseen.

9 artikla

Julkiset yritykset

1. Jäsenvaltiot eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään julkisia yrityksiä taikka jäsenvaltioilta erityis- tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevia toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa edellä olevien artiklojen kanssa.

2. Yrityksiin, jotka hoitavat yleisesti taloudelle tärkeitä palveluja, sovelletaan edellä olevien artiklojen säännöksiä, jos niiden soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa.

3. Komissio valvoo, että tämän artiklan säännöksiä noudatetaan, ja jos on tarpeen, antaa jäsenvaltioille osoitettuja tarvittavia direktiivejä ja tekee niille osoitettuja tarvittavia päätöksiä.

10 artikla

Menettely valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta

Komissio aloittaa valituksen saatuaan tai omasta aloitteestaan menettelyn 2 tai 8 artiklan säännösten rikkomisen lopettamiseksi taikka 4 artiklan 2 kohdan panemiseksi täytäntöön.

Valituksen voi tehdä:

- a) jäsenvaltio;
- b) luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka katsoo asian koskevan oikeuttaan.

11 artikla

Valituksen johdosta tai komission omasta aloitteesta aloitetun menettelyn tulos

1. Jos komissio toteaa, että 2 tai 8 artiklaa on rikottu, se voi päätöksellä vaatia, että kyseiset yritykset tai yritysten yhteenliittymät lopettavat rikkomisen.

Komissio voi ennen ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua päätöstä antaa asianomaisille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille osoitettuja suosituksia rikkomisen lopettamiseksi, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän asetuksen muiden säännösten soveltamista.

2. Mitä 1 kohdassa säädetään, koskee myös 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Jos komissio saamansa valituksen johdosta toteaa, että sillä olevan aineiston perusteella ei 2 artiklan, 4 artiklan 2 kohdan tai 8 artiklan nojalla ole aihetta puuttua sopimukseen, päätökseen tai menettelytapaan, se tekee päätöksen, jolla se hylkää valituksen perusteettomana.

4. Jos komissio saamansa valituksen johdosta tai omasta aloitteestaan toteaa, että sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa on 2 ja 5 artiklan säännösten mukainen, komissio tekee 5 artiklassa tarkoitettua päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

12 artikla

Asetuksen 5 artiklan soveltaminen – vastaväitteet

1. Yritykset ja yritysten yhteenliittymät, jotka haluavat, että 5 artiklaa sovelletaan 2 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin, päätöksiin ja yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden osapuolia ne ovat, voivat tehdä hakemuksen komissiolle.

2. Jos komissio katsoo, että hakemukseen voidaan suostua, ja sillä on kaikki tarvittava aineisto, eikä kyseistä sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa vastaan ole ryhdytty toimiin 10 artiklan nojalla, se julkaisee mahdollisimman pian *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tiivistelmän hakemuksesta ja kehottaa kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa komissiolle 30 päivän kuluessa. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

3. Jollei komissio 90 päivän kuluessa päivästä, jona julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut, ilmoita hakijoille, että on vakavia epäilyjä siitä, voidaanko 5 artiklaa soveltaa, sopimusta, päätöstä tai yhdenmukaistettua menettelytapaa on, siltä osin kuin se vastaa hakemuksessa annettua kuvausta, pidettävä vapautettuna kiellosta jo kuluneena aikana ja enintään kolmen vuoden ajan siitä, kun julkaiseminen *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* on tapahtunut.

Jos komissio 90 päivän määräajan jälkeen mutta ennen kolmen vuoden määräajan päättymistä toteaa, että edellytyksiä 5 artiklan soveltamiselle ei ole, se tekee päätöksen, jossa julistetaan, että 2 artiklassa tarkoitettua kieltoa on noudatettava. Tällainen päätös voi olla taannehtiva, jos asianosaiset ovat antaneet puutteellisia tietoja tai jos ne käyttävät väärin 2 artiklasta tehtyä poikkeusta.

4. Jos komissio 90 päivän määräajan kuluessa tekee hakijoille 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua ilmoituksen, komissio tutkii, täytyvätkö 2 ja 5 artiklassa säädetyt edellytykset.

Jos komissio toteaa, että 2 ja 5 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät, se tekee 5 artiklassa tarkoitettua päätöksen. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimaantulopäivä. Tämä päivä voi olla päätöksentekopäivää aikaisempi.

13 artikla

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitettujen päätösten voimassaoloaika ja peruuttaminen

1. Edellä 11 artiklan 4 kohdan tai 12 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla tehtävässä 5 artiklassa tarkoitettua päätöksessä on ilmoitettava päätöksen voimassaoloaika; tavallisesti voimassaoloaika ei saa olla kuutta vuotta lyhyempi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

2. Päätös voidaan uudistaa, jos 5 artiklassa säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.

3. Komissio voi peruuttaa päätöksensä tai muuttaa sitä taikka kieltää osapuolten tietyt toimet:

- jos jokin päätöksen perusteena ollut seikka on muuttunut;
- jos osapuolet rikkovat jotakin päätökseen liitettyä velvoitetta;
- jos päätös on perustunut virheellisiin tietoihin tai se on saatu aikaan vilpillisesti; taikka
- jos osapuolet käyttävät väärin poikkeusta, joka päätöksellä on tehty niiden osalta 2 artiklan säännöksistä.

Edellä b, c tai d alakohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätös voidaan peruuttaa taannehtivasti.

14 artikla

Asetuksen 6 artiklassa tarkoitettut päätökset

1. Edellä 2 artiklassa tarkoitettut sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden osalta osapuolet hakevat 6 artiklan soveltamista, on ilmoitettava komissiolle.

2. Komission 6 artiklassa tarkoitettu päätös tulee voimaan vasta päivänä, jona päätös tehdään. Päätöksessä ilmoitetaan sen voimassaoloaika. Voimassaoloaika ei saa olla pitempi kuin kolme vuotta siitä, kun neuvosto 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti on todennut, että vallitsee kriisitila.

3. Komissio voi uudistaa tällaisen päätöksen, jos neuvosto 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti uudelleen toteaa, että vallitsee kriisitila, ja jos muut 6 artiklassa säädetyt edellytykset edelleen täyttyvät.

4. Päätökseen voidaan liittää ehtoja ja velvoitteita.

5. Komission päätös lakkaa olemasta voimassa viimeistään kuuden kuukauden kuluttua 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta.

6. Sovelletaan, mitä 13 artiklan 3 kohdassa säädetään.

15 artikla

Toimivalta

Jollei yhteisön tuomioistuimen oikeudesta tutkia komission päätöksiä muuta johdu, ainoastaan komissiolla on toimivalta:

- määrätä velvoitteita 4 artiklan 2 kohdan nojalla;
- tehdä 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuja päätöksiä.

Kunnes komissio aloittaa menettelyn tehdäkseen tapaus-
ta koskevan päätöksen tai lähettää 12 artiklan 3 kohdan
ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen,
jäsenvaltioiden viranomaisilla säilyy toimivalta päättää,
sovelletaanko tapaukseen 2 tai 8 artiklaa.

16 artikla

Yhteydet jäsenvaltioiden viranomaisiin

1. Komissio toimii tässä asetuksessa säädetyissä me-
nettelyissä läheisessä ja jatkuvassa yhteydessä jäsenval-
tioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa; näillä
viranomaisilla on oikeus esittää kaikki huomautuksensa
näissä menettelyissä.

2. Komission on välittömästi toimitettava jäsenvaltioi-
den toimivaltaisille viranomaisille jäljennökset valituk-
sista ja hakemuksista sekä tärkeimmistä asiakirjoista,
jotka komissiolle on lähetetty tai jotka se lähettää näiden
menettelyjen kuluessa.

3. Liikenteen alan kilpailunrajoituksia ja määräävää
markkina-asemaa käsittelevää neuvoa-antavaa komi-
teaa on kuultava ennen päätöksen tekemistä 10 artiklassa
tarkoitettussa menettelyssä tai ennen 12 artiklan 3 kohdan
toisessa alakohdassa tai saman artiklan 4 kohdan toises-
sa alakohdassa taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa
tarkoitettua päätöksen tekemistä. Neuvoa-antavaa komi-
teaa on kuultava myös ennen täytäntöönpanosään-
nösten antamista 29 artiklan nojalla.

4. Neuvoa-antavassa komiteassa on virkamiehiä, joi-
den toimivaltaan liikenteeseen sekä kilpailunrajoituksiin
ja määräävään markkina-asemaan liittyvät kysymykset
kuuluvat.

Kukin jäsenvaltio nimeää edustajikseen kaksi virkamies-
tä, joista kummankin sijalla voi hänen estyneenä olles-
saan toimia toinen virkamies.

5. Kuuleminen tapahtuu komission koolle kutsumassa
yhteisessä kokouksessa; kokousta ei saa pitää ennen
kuin kokouskutsun lähettamisestä on kulunut 14 päivää.
Kokouskutsuun on jokaisen tutkittavan tapauksen osal-
ta liitettävä sen yhteenveto ja tieto tärkeimmistä asiakir-
joista sekä alustava päätösluonnos.

6. Neuvoa-antava komitea voi antaa lausuntonsa,
vaikka jotkut sen jäsenistä tai heidän sijaisistaan eivät
ole läsnä. Päätösluonnokseen liitetään kertomus kuule-
mismenettelyn tuloksesta. Sitä ei saa julkistaa.

17 artikla

Yksittäistapauksiin liittyvien yhteistä liikennepolitiikkaa koskevien periaatteellisten kysymysten käsittely neuvostossa

1. Komissio ei saa tehdä päätöstä, jonka yhteydessä
16 artiklassa tarkoitettu kuuleminen on pakollinen,
ennen kuin on kulunut 20 päivää päivästä, jona neuvoa-
antava komitea on antanut lausuntonsa.

2. Ennen 1 kohdassa mainitun määräajan päättymistä
jäsenvaltio voi pyytää, että neuvosto kutsutaan koolle
selvittämään komission kanssa sellaista yhteistä liiken-
nepolitiikkaa koskevaa periaatteellista kysymystä, jonka
jäsenvaltio katsoo liittyvän päätöksenteon kohteena
olevaan yksittäistapaukseen.

Neuvosto kokoontuu 30 päivän kuluessa siitä, kun
jäsenvaltio on sitä pyytänyt, käsittelemään yksinomaan
tällaisia periaatteellisia kysymyksiä.

Komissio tekee päätöksensä vasta neuvoston kokouksen
jälkeen.

3. Neuvosto voi lisäksi milloin tahansa jäsenvaltion
tai komission pyynnöstä käsitellä liikenteen alan kilpai-
lupolitiikan toteuttamiseen liittyviä yleisiä kysymyksiä.

4. Tapauksissa, joissa neuvosto on pyydetty koolle
käsittelemään periaatteellista kysymystä 2 kohdan nojal-
la tai yleisiä kysymyksiä 3 kohdan nojalla, komissio
ottaa tätä asetusta sovellettaessa huomioon kokouksessa
muotoutuneet toimintapolitiikan suuntaviivat.

18 artikla

Liikenteen osa-alueita koskeva tutkimus

1. Jos liikenteen alan kehitys, kuljetushintojen vaihte-
lut tai jouston puuttuminen taikka muut seikat antavat
aihetta epäillä, että kilpailu liikenteen alalla on rajoittu-
nutta tai vääristynyttä yhteismarkkinoiden jollakin
maantieteellisellä alueella taikka yhdellä tai useammalla
kuljetusyhteydellä taikka yhteen tai useampaan luok-
kaan kuuluvassa matkustajien tai tavaroiden kuljetuk-
sessa, komissio voi päättää kyseistä osa-aluetta koskevan
yleisen tutkimuksen suorittamisesta ja tällaisen tutki-
muksen yhteydessä pyytää kyseisellä osa-alueella toimi-
via kuljetusyrityksiä antamaan ne tiedot ja asiakirjat,
jotka ovat tarpeen 2–8 artiklan periaatteiden toteuttami-
seksi.

2. Komission suorittaessa tutkimuksia 1 kohdan nojal-
la sen on myös pyydettävä niitä yrityksiä tai yritysyryh-
miä, joiden koko antaa aihetta epäillä, että niillä on
määräävä asema yhteismarkkinoilla tai yhteismarkki-
noiden merkittävällä osalla, toimittamaan komissiolle
ne yritysten rakennetta ja toimintatapoja koskevat
yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen arvioitaessa
niiden asemaa 8 artiklan säännösten perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 2–6 kohdassa sekä 17,
19, 20 ja 21 artiklassa säädetään.

19 artikla

Tietojensaantipyynnöt

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtä-
viensä suorittamiseksi hankkia kaikki tarvittavat tiedot
jäsenvaltioiden hallituksilta ja toimivaltaisilta viran-
omaisilta sekä yrityksiltä ja yritysten yhteenliittymiltä.

2. Kun komissio lähettää yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yritysten kotipaikka on.

3. Komission on pyynnössään mainittava sen oikeudellinen peruste ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetyt seuraamukset virheellisten tietojen antamisesta.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden, yhtiöiden tai oikeuskelpoisuutta vailla olevien yhteenliittymien osalta henkilöillä, joilla lain tai sääntöjen mukaan on kelpoisuus edustaa niitä.

5. Jos yritys tai yritysten yhteenliittymä ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa puutteellisia tietoja, komission on päätöksellään vaadittava tietojen antamista. Päätöksessä on yksilöitävä vaaditut tiedot, asetettava aiheellinen määräaika tietojen antamista varten sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyistä seuraamuksista sekä oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

6. Komission on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella yrityksen tai yritysten yhteenliittymän kotipaikka on.

20 artikla

Jäsenvaltioiden viranomaisten suorittamat tutkimukset

1. Komission pyynnöstä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tutkimukset, joita komissio pitää tarpeellisina 21 artiklan 1 kohdan nojalla tai joista se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan mukaisella päätöksellään. Näiden tutkimusten suorittamisesta vastuussa olevat jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset käyttävät toimivaltaansa esitettään sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman kirjallisen valtuutuksen, jonka alueella tutkimus suoritetaan. Tällaisessa valtuutuksessa on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus.

2. Komission tai sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen pyynnöstä, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, komission virkamiehet voivat avustaa tämän viranomaisen virkamiehiä heidän tehtäviensä suorittamisessa.

21 artikla

Komission tutkintavaltuudet

1. Komissio voi tähän asetukseen perustuvien tehtäviensä suorittamiseksi ryhtyä kaikkiin tarpeellisiin yri-

tyksiä ja yritysten yhteenliittymiä koskeviin tutkimuksiin.

Tätä tarkoitusta varten komission valtuuttamilla virkamiehillä on oikeus:

- a) tutkia kirjanpitoa ja muita liikeasiakirjoja;
- b) ottaa jäljennöksiä ja otteita kirjanpidosta ja muista liikeasiakirjoista;
- c) vaatia suullisia selvityksiä paikalla;
- d) päästä yrityksen kaikkiin tiloihin, sen kaikille alueille ja sen kaikkiin kulkuneuvoihin.

2. Komission virkamiehillä, jotka on valtuutettu suorittamaan näitä tutkimuksia, on oikeus käyttää toimivaltaansa esitettään kirjallisen valtuutuksen, jossa mainitaan tutkimuksen kohde ja tarkoitus sekä 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetyt seuraamukset sen varalta, että vaadittua kirjanpitoa tai muita vaadittuja liikeasiakirjoja ei esitetä täydellisinä. Hyvissä ajoin ennen tutkimusta komission on ilmoitettava tutkimuksesta ja sen suorittamiseen valtuutettujen virkamiesten henkilöllisyydestä sen jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

3. Yritysten ja yritysten yhteenliittymien on alistuttava komission päätöksellään määräämiin tutkimuksiin. Päätöksessä on mainittava tutkimuksen kohde ja tarkoitus, määrättävä päivä, jona tutkimus alkaa, sekä ilmoitettava 22 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 23 artiklan 1 kohdan d alakohdassa säädetyistä seuraamuksista ja oikeudesta hakea muutosta päätökseen yhteisön tuomioistuimelta.

4. Komissio tekee 3 kohdassa tarkoitetut päätökset kuultuaan sen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa.

5. Sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen virkamiehet, jonka alueella tutkimus on määrä suorittaa, voivat tämän viranomaisen tai komission pyynnöstä avustaa komission virkamiehiä näiden tehtävien suorittamisessa.

6. Jos yritys vastustaa tämän artiklan nojalla määrättyä tutkimusta, asianomaisen jäsenvaltion on annettava komission valtuuttamille virkamiehille heidän tutkimuksen suorittamiseksi tarvitsemaansa apua. Jäsenvaltioiden on komissiota kuultuaan toteutettava tätä varten tarpeelliset toimenpiteet 1 päivään tammikuuta 1970 mennessä.

22 artikla**Sakot**

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 100 ja enintään 5 000 laskentayksikön sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) antavat virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja 12 artiklassa tarkoitettussa hakemuksessa tai 14 artiklassa tarkoitettussa ilmoituksessa; tai
- b) antavat virheellisiä tietoja vastatessaan 18 artiklassa taikka 19 artiklan 3 tai 5 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön taikka eivät toimita tietoja 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyssä päätöksessä asetetussa määräajassa; tai
- c) esittävät vaaditun kirjanpitoinsa tai muut vaaditut liikeasiakirjat puutteellisina 20 tai 21 artiklan nojalla suoritettun tutkimuksen yhteydessä taikka kieltäytyvät alistumasta 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä määrättyyn tutkimukseen.

2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 laskentayksikköä taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat 2 tai 8 artiklaa tai eivät noudata 4 artiklan 2 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta;
- b) rikkovat jotakin 13 artiklan 1 kohdan tai 14 artiklan 4 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta.

Sakon suuruutta määrittäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3–6 kohdassa ja 17 artiklassa säädetään.

4. Päätökset, jotka tehdään 1 ja 2 kohdan nojalla, eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

23 artikla**Uhkasakot**

1. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille uhkasakon, joka on 50–1 000 laskentayksikköä päivältä laskettuna päätöksessä määrätystä päivästä, pakottaakseen ne:

- a) lopettamaan 2 tai 8 artiklan rikkomisen, jonka lopettamista on vaadittu 11 artiklan nojalla tehdyllä päätöksellä, tai noudattamaan 4 artiklan 2 kohdan nojalla määrättyä velvoitetta;
- b) pidättymään 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti kielletyistä toimista;

c) antamaan täydellisinä ja virheettöminä tiedot, joita se on pyytänyt 19 artiklan 5 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä;

d) alistumaan tutkimukseen, jonka se on määrännyt 21 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä.

2. Jos yritykset tai yritysten yhteenliittymät ovat täytäneet velvoitteen, jonka tehosteeksi uhkasakko määrättiin, komissio voi tuomita uhkasakon kokonaismäärältään pienempänä kuin se olisi alkuperäisen päätöksen perusteella.

3. Sovelletaan, mitä 16 artiklan 3–6 kohdassa ja 17 artiklassa säädetään.

24 artikla**Muutoksen hakeminen yhteisön tuomioistuimelta**

Yhteisön tuomioistuimella on perustamissopimuksen 172 artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.

25 artikla**Laskentayksikkö**

Sovellettaessa 22–24 artiklaa laskentayksiköllä tarkoitetaan yhteisön talousarvion laadinnassa perustamissopimuksen 207 ja 209 artiklan mukaan käytettävää laskentayksikköä.

26 artikla**Asianosaisten ja muiden kuuleminen**

1. Ennen 11 artiklassa, 12 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa, 12 artiklan 4 kohdassa, 13 artiklan 3 kohdassa, 14 artiklan 2 tai 3 kohdassa taikka 22 tai 23 artiklassa tarkoitettun päätöksen tekemistä komission on varattava yrityksille tai yritysten yhteenliittymille, joita asia koskee, tilaisuus esittää huomautuksensa komission niitä vastaan esittämistä väitteistä.

2. Jos komissio tai jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset pitävät sitä tarpeellisena, ne voivat kuulla myös muita luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä. Hakemuksiin, joilla tällaiset henkilöt pyytävät tulla kuulluiksi, on suostuttava, jos he osoittavat, että heillä on asiassa riittävä etu.

3. Jos komissio aikoo antaa 5 tai 6 artiklan nojalla puuttumattomuustodistuksen, sen on julkaistava tiivistelmä kyseisestä sopimuksesta, päätöksestä tai yhdenmukaistetusta menettelytavasta ja kehoitettava kaikkia niitä ulkopuolisia henkilöitä, joita asia koskee, antamaan komission tiedoksi vastineensa komission asettamassa määräajassa, joka ei saa olla yhtä kuukautta

lyhyempi. Julkaisemisessa on otettava huomioon yritysten oikeudet sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

27 artikla

Salassapitovelvollisuus

1. Tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 18, 19, 20 tai 21 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin.

2. Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu tätä asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 26 ja 28 artiklan säännösten soveltamista.

3. Mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei estä julkaisemasta yleisiä selvityksiä tai katsauksia, jotka eivät sisällä yksittäisiä yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä koskevia tietoja.

28 artikla

Päätösten julkaiseminen

1. Komission on julkaistava päätökset, jotka se tekee 11 artiklan, 12 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan, 12 artiklan 4 kohdan, 13 artiklan 3 kohdan taikka 14 artiklan 2 tai 3 kohdan nojalla.

2. Julkaistaessa on mainittava asianosaisten nimet ja päätöksen pääasiallinen sisältö; siinä on otettava huomioon yritysten oikeudet sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta.

29 artikla

Täytäntöönpanosäännökset

Komissiolla on toimivalta antaa täytäntöönpanosäännöksiä 10 artiklassa tarkoitettujen valitusten, 12 artiklassa tarkoitettujen hakemusten, sekä 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen ilmoitusten muodosta, sisällöstä ja muista yksityiskohdista sekä 26 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista kuulemisista.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 19 päivänä heinäkuuta 1968.

30 artikla

Voimaantulo, olemassa olevat sopimukset

1. Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1968.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, 8 artiklan säännökset tulevat voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

3. Edellä 2 artiklassa tarkoitettu kielto koskee 1 päivästä tammikuuta 1969 alkaen kaikkia 2 artiklassa tarkoitettuja sopimuksia, päätöksiä ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja, jotka olivat olemassa tämän asetuksen tullessa voimaan tai jotka on saatu aikaan voimaantulopäivän ja sen päivän välisenä aikana, jona tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

4. Siihen, mitä 3 kohdassa säädetään, ei saa vedota sellaisia yrityksiä tai yritysten yhteenliittymiä vastaan, jotka ennen sitä päivää seuraavaa päivää, jona tämä asetus on julkaistu *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*, ovat lopettaneet ne sopimukset, päätökset tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden osapuolia ne ovat.

31 artikla

Asetuksen tarkasteleminen

1. Kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun keskustelut Reinin vesiliikenteestä tehdyn tarkistetun yleissopimuksen allekirjoittaneiden kolmansien maiden kanssa ovat päättyneet, neuvosto muuttaa tätä asetusta komission ehdotuksesta, jos Reinin vesiliikenteestä tehdystä tarkistetusta yleissopimuksesta johtuvat velvoitteet antavat siihen aiheita.

2. Komissio antaa ennen 1 päivää tammikuuta 1971 neuvostolle yleiskertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta ja ennen 1 päivää heinäkuuta 1971 ehdotuksen asetukseksi, jolla annetaan tarpeelliset muutokset tähän asetukseen.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

O. L. SCALFARO